

ΘΕΜΑ 3: Διαδικασίες μετασχηματισμού

Συνλογή υλικού

Διεθνική αλλαγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μια κοινότητα για την ειρήνη

T 302/1 η «Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα» (ένωση Montan) ως θεμέλιος λίθος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στις 9 Μαΐου 1950 ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών Robert Schuman διάβασε μια κυβερνητική δήλωση, στην οποία ανήγγειλε το σχέδιο για την κοινή συγκέντρωση της γερμανικής και γαλλικής παραγωγής άνθρακα και χάλυβα, μαζί με μια πρόσκληση προς άλλα κράτη να συμμετάσχουν στη συγκέντρωση αυτή:

Ο Schuman είπε μεταξύ άλλων: «*H ενοποίηση των ευρωπαϊκών εθνών απαιτεί να τερματιστεί ο ανταγωνισμός μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας που υφίσταται εδώ και αιώνες. Τα απαραίτητα μέτρα πρέπει καταρχήν να ισχύσουν για τη Γαλλία και τη Γερμανία. Με αυτήν την πρόθεση η γαλλική κυβέρνηση προτείνει να κατευθύνουμε τη δράση μας αμέσως προς έναν περιορισμένο αλλά αποφασιστικό στόχο. Η γαλλική κυβέρνηση προτείνει να τοποθετήσει το σύνολο της γαλλογερμανικής παραγωγής άνθρακα και χάλυβα κάτω από μια κοινή ανώτατη αρχή στο πλαίσιο ενός οργανισμού, ο οποίος θα είναι ανοικτός στη συνεργασία με άλλα κράτη. Η συγχώνευση της παραγωγής άνθρακα και χάλυβα θα εξασφαλίσει αμέσως την καθιέρωση κοινών βάσεων για την οικονομική ανάπτυξη ως ένα πρώτο στάδιο προς μια ευρωπαϊκή ομοσπονδία και θα αλλάξει το πεπρωμένο των περιοχών που για τόσο πολύ καιρό αφιερώθηκαν στην κατασκευή πολεμικών υλικών, των οποίων οι ίδιοι σταθερά γίνονταν θύματα. Η αλληλεγγύη στην παραγωγή που θα δημιουργηθεί κατ' αυτό τον τρόπο θα καταδείξει ότι οποιοσδήποτε πόλεμος μεταξύ της Γαλλίας και της Γερμανίας όχι μόνο θα είναι αδιανόητος αλλά και υλικά αδύνατος. Η δημιουργία αυτής της ισχυρής ένωσης της παραγωγής, που θα είναι ανοικτή σε όλες τις χώρες που θα επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτή, και που έχει στόχο να παρέχει σε όλες τις χώρες που ενώνονται σε αυτή τα βασικά στοιχεία παραγωγής υπό τους ίδιους όρους, θα βάλει αληθινούς θεμέλιους λίθους για την οικονομική ένωση. Αυτή η παραγωγή θα προσφερθεί στο σύνολο του κόσμου χωρίς διάκριση ή εξαίρεση, προκειμένου να συμβάλει προς τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και για να προχωρήσει ο κόσμος με εργασία και ειρήνη. Με τα ανξανόμενα μέσα της Η Ευρώπη θα είναι σε θέση να καταπιαστεί με την πραγματοποίηση ενός από τα πιο ουσιαστικά καθήκοντά της, δηλαδή την ανάπτυξη της αφρικανικής ηπείρου. Κατ' αυτό τον τρόπο είναι δυνατό να πραγματοποιήσει απλά και γρήγορα την σύντηξη συμφερόντων που είναι απαραίτητη για τη δημιουργία μιας οικονομικής ένωσης και να σπείρει τους σπόρους μιας πολύ μεγαλύτερης και βαθύτερης ενότητας μεταξύ κρατών που έχουν αντιμετωπίσει το ένα το άλλο για πολύ καιρό σε αιματηρές συγκρούσεις. Μέσω της συγχώνευσης της βασικής παραγωγής και της καθιέρωσης μιας νέας ανώτατης αρχής της οποίας οι αποφάσεις θα είναι δεσμευτικές για τη Γαλλία, τη Γερμανία και τις συμμετέχουσες χώρες, αυτή η πρόταση θα αποτελέσει την πραγμάτωση των πρώτων συγκεκριμένων φάσεων μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας, η οποία είναι απαιτητή για τη διατήρηση της ειρήνης.*» (SIEGLER, 1961, σελ. 41)

T 302/2 Τα μαθήματα της ευρωπαϊκής ιστορίας

Απόσπασμα από μια ομιλία του Πολωνού υπουργού Εξωτερικών Wladyslaw Bartoszewski:

«Πολλά κράτη και έθνη της Ευρώπης (αν και - δυστυχώς - όχι ακόμα όλα) έχουν καταλάβει τη σημασία της άντλησης μαθημάτων από την ιστορία, προ πάντων από την εμπειρία ότι καμία ιδέα μίσους ή ιμπεριαλιστικής υπεροψίας δεν βγαίνει σε καλό. Το να κηρύσσεις ή να ασκείς κρυφά τις αρχές του ρατσισμού, της ζενοφοβίας, της έχθρας για θρησκευτικούς λόγους ή της έχθρας προς οποιαδήποτε ομάδα, οδηγεί σε αδιέξοδο» Και τελικά: «Όλοι ανήκουμε σε έναν πολιτισμικό κύκλο του οποίου οι ηθικές έννοιες φέρουν ουσιαστικά τη σφραγίδα του χριστιανισμού ή άλλων μονοθεϊστικών θρησκειών. Σεβόμαστε τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο σοβινισμός, η εθνική μεγαλομανία, η ζενοφοβία και ο εθνικός εγωισμός έχουν χτυπήσει τους Ευρωπαίους αρκετά μέχρι σήμερα. Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθιστά αδύνατο για μας να περιπέσουμε σε αυτούς τους πειρασμούς πλέον. Για πολλούς ανθρώπους το αίσθημα μιας ευρωπαϊκής κοινότητας βρίσκεται ήδη στην πρώτη γραμμή. Η διατήρηση της ευρωπαϊκής κλίμακας αξιών είναι συγχρόνως η σημαντικότερη προϋπόθεση για την επιβολή της ειρήνης στην ήπειρο». (Αναφορά από: THIEDE, 2000, σελ. 121)

Τ 302/3 Η ευρωπαϊκή ασφάλεια είναι ευθύνη της Κοινότητας

Στις 24 Οκτωβρίου 1950 η γαλλική εθνική συνέλευση ενέκρινε το σχέδιο Προέδρου René Pleven για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής αμυντικής κοινότητας με έναν κοινό ευρωπαϊκό στρατό.

Η κυβερνητική ανακοίνωση περιελάμβανε τα εξής: «*Η γαλλική κυβέρνηση προτείνει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού στρατού για την κοινή άμυνα, ενός στρατού αφοσιωμένου στον πολιτικούς θεσμούς μιας ενωμένης Ευρώπης. Αυτή η πρόταση εμπνεύστηκε όμεσα από τη σύσταση που νιοθέτησε η Συμβουλευτική Συνέλευση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 11 Αυγούστου 1950. Η καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού στρατού δεν επρόκειτο να είσαι απλά το αποτέλεσμα ενός συνδυασμού εθνικών στρατιωτικών μονάδων, οι οποίες ουσιαστικά δεν θα ήταν τίποτα άλλο από έναν συνασπισμό παλαιάς σχολής. Ένας στρατός που θα ανήκε σε μια ενωμένη Ευρώπη, αποτελούμενος από άνδρες από διαφορετικά έθνη, θα έπρεπε να πραγματοποιήσει, μέσα στη σφαίρα του εφικτού, μια πλήρη σύντηξη απόμων και υλικών που θα δημιουργούνταν κάτω από μια κοινοτική πολιτική και στρατιωτική ευρωπαϊκή αρχή. Ένας υπουργός άμυνας θα οριζόταν από τις συμμετέχουσες κυβερνήσεις και σύμφωνα με κανονισμούς που ακόμα μένει να καθοριστούν, θα ήταν υπόλογος στους εντολοδότες του και σε μια ευρωπαϊκή συνέλευση.*» (SIEGLER, 1961, σελ. 47)

Τ 302/4 § 40 (41*) του «Ευρωπαϊκού Συντάγματος». Ειδικές ρυθμίσεις για την εκτέλεση μιας κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας

«(1) Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας είναι ένα αναπόσπαστο στοιχείο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Εγγύαται στην Ένωση μια επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε πολιτικά και στρατιωτικά μέσα. Η Ένωση μπορεί να προσφύγει σε αυτά σε αποστολές εκτός της Ένωσης για τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την υποστήριξη της διεθνούς ασφάλειας σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Εκτελεί αυτά τα καθήκοντα με τη βοήθεια δυνάμεων που παρέχονται από τα κράτη μέλη.

(2) Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας καλύπτει τη βαθμαία απόφαση μιας κοινής αμυντικής πολιτικής της Ένωσης. Αυτό οδηγεί σε μια κοινή άμυνα μόλις το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την εγκρίνει ομόφωνα. Σε αυτήν την περίπτωση συνιστά στα κράτη μέλη να θεσπίσουν νόμο με αυτόν τον σκοπό, σύμφωνα με τα συντάγματά τους.

Σύμφωνα με αυτήν την παράγραφο η πολιτική της Ένωσης δεν έχει επιπτώσεις στον ειδικό χαρακτήρα των πολιτικών ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών. Σέβεται τις υποχρεώσεις ορισμένων κρατών μελών, τα οποία βλέπουν την κοινή άμυνά τους να ενσωματώνεται στον Οργανισμό της Συνθήκης Βόρειου Ατλαντικού (NATO), λόγω της Συνθήκης Βόρειου Ατλαντικού, και είναι συμβατή με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας που έχει εγκαθιδρυθεί μέσα σε εκείνο το πλαίσιο.

(3) *The states commit themselves to improving their military capabilities step by step. A European office for armaments, research and military capabilities will be set up, with the task of ascertaining operative requirements and promoting measures for supplies to cover all requirements, to help in ascertaining measures to reinforce the industrial and technological foundations of the defence sector and where appropriate to carry out these measures, to take part in European policy-making in the area of capabilities and armaments, as well as to support the Council of Ministers in evaluating the improvement of military capabilities.* (BERG, KAMPFER, ed. 2004, p. 36)

The member states commit themselves to improving their military capabilities step by step. A European office for armaments, research and military capabilities will be set up, with the task of ascertaining operative requirements and promoting measures for supplies to cover all requirements, to help in ascertaining measures to reinforce the industrial and technological foundations of the defence sector and where appropriate to carry out these measures, to take part in European policy-making in the area of capabilities and armaments, as well as to support the Council of Ministers in evaluating the improvement of military capabilities. (BERG, KAMPFER, ed. 2004, p. 36)

Τα κράτη μέλη δεσμεύονται να βελτιώσουν την στρατιωτική τους ικανότητα βαθμαία. Θα ιδρυθεί ένα ευρωπαϊκό γραφείο για τους εξοπλισμούς, την έρευνα και τη στρατιωτική ικανότητα, με καθήκον να διασφαλίζει τις επιχειρησιακές απαιτήσεις και να προωθεί μέτρα για προμήθειες ώστε να καλύπτονται όλες οι απαιτήσεις, για να βοηθά στην εξασφάλιση μέτρων για την ενίσχυση των βιομηχανικών και τεχνολογικών θεμελίων των αμυντικού τομέα και, όπου απαιτείται, να λαμβάνει αντά τα μέτρα, να συμμετέχει στην ευρωπαϊκή χάραξη πολιτικής στον τομέα της στρατιωτικής ικανότητας και των εξοπλισμών, καθώς επίσης και να υποστηρίζει το Συμβούλιο των Υπουργών στην αξιολόγηση της βελτίωσης των στρατιωτικών δυνατοτήτων». (BERG, KAMPFER, ΕΔ 2004, σελ. 36)

* Στην τελική έκδοση του «Συντάγματος για την Ευρώπη» (29 Οκτωβρίου 2005) το άρθρο αυτό φέρει πλέον τον αριθμό 41.

Πηγές / Βιβλιογραφία

BERG, Carsten; KAMPFER, Georg Kristian (Hrsg.)

Verfassung für Europa, Der Taschenkommentar für Bürgerinnen und Bürger
(Bertelsmann Verlag, Bielefeld, 2004), 234 S.

SIEGLER, Heinrich von: Dokumentation der Europäischen Integration mit besonderer

Berücksichtigung des Verhältnisses EWG - EFTA

(Siegler Verlag, Bonn - Wien - Zürich, 1961), 474 S.

THIEDE, Carsten Peter: Europa, Werte - Wege - Perspektiven

(Hrsg. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung, Berlin, 2000), 181 S.

VERTRAG ÜBER EINE VERFASSUNG FÜR EUROPA

Fassung des Vertrages vom 29. Oktober 2004

(Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaft,
Luxemburg, 2005), 482 S.